

Vraag & Antwoord n.a.v. gesprekken met betrokkenen uit de omgeving van de Lunenburgerwaard (o.a. openbare info-avond versie 9-4-2020)

	VRAGEN	ANTWOORDEN	THEMA
A	Wat is Natura 2000?	<p>Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermende natuurgebieden. In deze Natura 2000 gebieden worden bepaalde dieren, planten en hun natuurlijke leefomgeving beschermd om de biodiversiteit (soortenrijkdom) te behouden. De biodiversiteit (soortenrijkdom) in Europa gaat al jaren achteruit. Duurzame bescherming van planten en dieren is hard nodig. Planten en dieren trekken zich weinig aan van landsgrenzen en daarom is het belangrijk om natuurbescherming in Europees verband aan te pakken. Zo voorkomen we dat de natuur in Europa en in Nederland steeds eenvormiger wordt. Daarvoor is in 1979 de Vogelrichtlijn opgesteld en in 1992 de Habitatrichtlijn. Deze richtlijnen hebben twee componenten: soortenbescherming en gebiedsbescherming. Alle EU-lidstaten wijzen beschermde gebieden aan voor specifieke (leefgebieden van) (vogel-)soorten. De onder beide richtlijnen aangewezen beschermde gebieden vormen het Natura 2000-netwerk. De Nederlandse bijdrage aan dit Europese netwerk van beschermde natuurgebieden bestaat uit ruim 160 gebieden. Deze gebieden liggen zowel op het land als op zee. De meeste gebieden zijn inmiddels definitief aangewezen.</p> <p>De Lunenburgerwaard is geheel aangewezen als N2000 gebied. Alleen de jachthavens zijn uit de begrenzing gelaten.</p>	natuur
B	Toelichting doelen van Rijkswaterstaat: Kader Richtlijn Water (KRW)	<p>Rijkswaterstaat verbetert de ecologische waterkwaliteit (dit is de kwaliteit van het water die voldoet aan de eisen van de plaatselijke flora en fauna). De maatregelen die Rijkswaterstaat hiervoor neemt komen voort uit de Europese Kaderrichtlijnwater (KRW). Deze richtlijn bepaalt dat de wateren een goed leefgebied voor de planten en dieren moet zijn, die hier thuishoren. Hier is nog veel winst in te behalen door leefgebieden te herstellen, vissen ruim baan te geven en het water schoon en gezond te houden. Water stroomt van boven naar beneden en houdt zich niet aan grenzen. Daarom werken Rijkswaterstaat en de andere waterbeheerders nauw samen om deze doelstelling te behalen.</p> <p>Binnen de Lunenburgerwaard worden verschillende KRW doelen gerealiseerd, zoals moeras, natuurlijke oevers en rivierhout.</p>	natuur
C	Welke verbinding heeft dit project met: Boscherwaarden en verplaatsing dagrecreatieterrein Gravenbol?	<p>De reikwijdte van het natuurontwikkelingsproject Lunenburgerwaard is gericht op alle eigendommen van Utrechts Landschap en een deel van de eigendommen van Rijkswaterstaat. Het dagrecreatieterrein Gravenbol en de Boscherwaarden maken geen onderdeel van de reikwijdte van het project.</p> <p>Het natuurontwikkelingsproject heeft in haar brochure een indicatief toekomstbeeld (vogelvluchttekening) opgenomen waarin het dagrecreatieterrein staat ingetekend op een locatie dichtbij Wijk bij Duurstede en natuur staat ingetekend op Gravenbol. Dit indicatief toekomstbeeld is gemaakt in 2017. Toen waren de dijkversterking, verplaatsing recreatiegebied en grondverwerving nog in ontwikkeling. Het toekomstbeeld is op een paar punten niet meer representatief, omdat niet alle ontwikkelingen zijn doorgezet. Het dagrecreatieterrein Gravenbol blijft dan ook op de huidige locatie liggen. De gemeente Wijk bij Duurstede zal haar burgers informeren indien plannen wijzigen.</p>	recreatie
D	Welke verbinding heeft dit project met: Dagrecreatiegebied Gravenbol en de recreatiefuncties; zwemmen, honden, vissen, aanlegsteiger?	<p>Het dagrecreatieterrein Gravenbol is in eigendom en beheer van gemeente Wijk bij Duurstede. Dit recreatiegebied was al aanwezig op het moment van begrenzing als Natura 2000 gebied. De recreatiefuncties, die er waren voordat de Natura2000 begrenzing kwam, mogen blijven. Dit zijn de volgende functies: het hondenuitlaat-perceel, visrechten, zwemmen/strand, parkeerplaats, aanlegsteiger en aanlegpalen. Het onderhoud is de verantwoordelijkheid van de gemeente.</p> <p>Alles wat éxtra gewenst is, in deze uiterwaard, moet eerst worden getoets aan en vergund op basis van de Wet Natuurbescherming.</p> <p>De Wet Natuurbescherming toetst in hoeverre de uitbreiding (van wandelroutes, parkeerplaatsen, horeca, hondenuitlaatgebied enz.) negatief effect hebben op de bestaande en potentieel toekomstige natuurwaarden, óf dit kan worden toegestaan en wát daarvoor aan compenserende of mitigerende maatregelen moeten worden genomen. Over het algemeen is uitbreiding in dit bijzonder waardevolle natuurgebied niet mogelijk.</p> <p>Vanuit de omgeving is de wens gekomen voor een wandelpad over de Aalswaard en zomerkade naar Gravenbol. Dit kan niet worden gerealiseerd i.v.m. verstoring aanwezige natuurwaarden op en langs de zomerkade (zie antwoord 18).</p> <p>In het dagrecreatiegebied Gravenbol is één perceel en hondenplas om honden vrij te laten lopen en te zwemmen (begrenzing staat vermeld op de recreatieverordening). De gemeente is verantwoordelijk voor handhaving van de toegankelijkheid.</p>	recreatie

E	Welke verbinding heeft dit project met: Dijkversterking?	<p>De reikwijdte van het natuurontwikkelingsproject Lunenburgerwaard was eerst inclusief dijktaalud. Vanwege het dijkversterkingsproject Lekdijk van het waterschap HDSR is de dijkzone uit de reikwijdte van het natuurontwikkelingsproject gehaald. Reden is dat natuurontwikkeling geen negatieve invloed mag hebben op de dijkveiligheid. Daarom hebben provincie en HDSR afgesproken dat, voor zover dit past bij de dijkversterkingsopgave, HDSR de natuurontwikkelingsopgave in de dijkzone van de Lunenburgerwaard opneemt.</p> <p>In de reikwijdte van de dijkversterking wordt de mogelijkheid onderzocht of wandelen en/of fietsen op het beheerpad onderaan de dijk mogelijk is. HDSR zorgt ervoor dat dit aan de Wet Natuurbescherming wordt getoetst, in verband met de hoge natuurwaarden die in de bestaande kleiputten aanwezig is.</p> <p>PU gaat samen met Gemeenten en het Routebureau na of, binnen het dijkversterkingsproject, mogelijkheden zijn om recreatieve routes in de omgeving te versterken door bijvoorbeeld verbindingen/aansluitingen te realiseren of uit te breiden.</p>	natuur en recreatie
F	Welke verbinding heeft dit project met: Verkeersveiligheid tussen Wijk bij Duurstede en Amerongen?	<p>De verkeersveiligheid is geen onderdeel van het natuurontwikkelingsproject Lunenburgerwaard.</p> <p>De verkeersveiligheid op de dijk tussen Wijk bij Duurstede-Amerongen wordt door HDSR meegenomen in haar dijkversterkingsproject Wijk-Amerongen. De gemeenten Wijk bij Duurstede en Utrechtse Heuvelrug en de provincie Utrecht werken hieraan mee. Zij hebben een analyse uitgevoerd naar een goede oplossing voor een fietspad tussen Wijk en Amerongen. Hierbij zijn meerdere varianten (ook door de uiterwaard) onderzocht. Conclusie is dat twee potentiële oplossingen nader worden uitgewerkt door HDSR en de effecten beoordeeld, te weten: *fietsvriendelijke weginrichting op de dijk en *fietspad op de beheerstrook onderaan de dijk tussen Wijk en Gravenbol. Dit heeft HDSR in haar concept Voorkeursalternatief aangegeven. In de planuitwerking zal HDSR onderzoeken of deze varianten mogelijk zijn (vergunbaar, technisch haalbaar, betaalbaar) ten behoeve van de verkeersveiligheid op de dijk en ontsluiting van Gravenbol.</p>	recreatie
G	Welke verbinding heeft dit project met: Sandenburgerwaard?	<p>Het gebied de Sandenburgerwaard ligt in de meest oostelijke hoek van Lunenburgerwaard. De ontwikkeling van de Sandenburgerwaard is geen onderdeel van het natuurontwikkelingsproject Lunenburgerwaard.</p> <p>De ontwikkelingen van de Sandenburgerwaard wordt in samenwerking met het Utrechts Landschap en met K3Delta uitgevoerd. In de zomer van 2014 is begonnen met de herinrichting van dit gebied. Planning is dat het begin 2021 is afgerond.</p> <p>Binnen het natuurontwikkelingsproject Lunenburgerwaard wordt een verbinding gecreëerd met de toekomstige plassen van de Sandenburgerwaard, via een verlaging van de oever. Dit zorgt voor een periodieke uitwisseling tussen de oude rivierarm en de plassen in de Sandenburgerwaard. Door deze verbinding dragen de plassen en oevers van de Sandenburgerwaard bij aan de KRW-doelen, doordat paaimogelijkheden ontstaan voor verschillende vissoorten.</p>	natuur
H	Welke verbinding heeft dit project met: Visie Rivierfront?	<p>Het natuurontwikkelingsproject Lunenburgerwaard geeft invulling aan de Provinciale, Rijks en Europese doelstellingen. Het project heeft niet als doel om invulling te geven aan de Visie Rivierfront van de gemeente. Enkele natuurdoelen komen wel overeen en krijgen invulling in dit project.</p> <p>De Visie Rivierfront is opgesteld door gemeente Wijk bij Duurstede en beschrijft de ambitie van de gemeente over het havengebied en de Lunenburgerwaard, op de thema's natuur, recreatie en cultuurhistorie. De gemeente heeft deze visie opgesteld april 2008 en in december 2011 herzien. Deze visie is niet vastgesteld door Provincie Utrecht en kwam na de Natura 2000 begrenzing. De visie is dan ook niet getoetst aan de Wet Natuurbescherming (wat een beperkende factor is voor alle recreatieve ambities, zoals zwemstranden).</p> <p>In de visie rivierfront heeft de gemeente de ambitie staan om het dagrecreatieterrein te verplaatsen naar de stadkant en het huidige dagrecreatieterrein op Gravenbol op te geven, zodat hier natuurontwikkeling kan plaatsvinden. Indien de gemeente deze verplaatsing kan realiseren, wil de provincie hierin meedenken en waar mogelijk meewerken.</p>	recreatie
1	Waarom natuurontwikkeling?	<p>In de uiterwaarden langs de Nederrijn en Lek is de natuurambitie hoog. De gebieden vormen samen de natuurverbindingen voor de Europese en nationale natuurdoelen (Natura2000/ Natuur Netwerk Nederland/ Kader Richtlijn Water).</p> <p>Naast de natuurwaarde van het gebied zelf, vormt de Lunenburgerwaard een schakel in deze natuurverbindingen langs de Nederrijn, die noodzakelijk is om de natuurverbindingen goed te laten functioneren.</p> <p>Het doel van het natuurontwikkelingsproject is om met een aantal inrichtingsmaatregelen en afspraken over het toekomstige natuurbeheer de soortenrijkdom in flora en fauna op land en in water te behouden en te vergroten. Dit wordt uitgewerkt in de Ontwerpnota (concept gereed april 2020, definitief gereed mei 2020). Hierin staan de instandhoudingsdoelen, streefdoelen, ontwerpkeuzes en inrichtingsmaatregelen benoemd.</p>	landbouw

2	Beperkt de natuurontwikkeling de landbouwbedrijven?	Binnendijks ondervindt de landbouw geen extra beperking door deze natuurontwikkeling, omdat de natuurdoelstelling van N2000 al op het gebied lag. Met de natuurontwikkeling in de uiterwaard (buitendijks) wordt d.m.v. inrichtingsmaatregelen invulling gegeven aan de N2000 doelen en vervolgens door natuurbeheer. In de uiterwaard grenzen landbouwpercelen aan natuurpercelen. Dit is al enkele jaren de situatie en dit zal geen extra beperking na inrichting opleveren. Vanuit natuurdoelstellingen is het gewenst dat de provincie de landbouwpercelen in de uiterwaard koopt ten behoeve van natuurontwikkeling, daarvan zijn de agrarische eigenaren op de hoogte.	landbouw
3	Wordt er veel grond vergraven?	In het gebied worden 2 voormalige kleiputten uitgegraven, van een bestaande kleiput wordt de verlandings situatie uitgegraven, één perceel in het oosten wordt afgeplagd, in de punt van het schiereiland Gravenbol zal een moerasgebied worden gegraven.	algemeen
4	Gaat het aan te brengen rivierhout op termijn rotten en functioneert het dan nog?	De stam ligt onder water. Als rivierhout het hele jaar onder water ligt, dan gaat het afbraakproces van het hout in beginsel extreem langzaam. Er wordt gekozen voor een houtsoort die qua hardheid een lange levensduur kent onder deze condities. Afbraak gebeurt dan met name door mechanische krachten. In het beheer- en onderhoudsplan wordt opgenomen, hoe wordt voorkomen dat een gevaarlijke situatie kan ontstaan, bijvoorbeeld door periodieke controle op de verankering en de conditie van het hout. In het beheer- en onderhoudsplan is uitgegaan van een levensduur van het rivierhout van 15 jaar. Hier is nog weinig ervaring mee, doordat rivierhout nog niet lang wordt toegepast.	natuur
5	Kan ganzenoverlast beperkt worden op agrarische gronden?	Het projectgebied is een ganzenrustgebied, daarom kunnen binnen het projectgebied geen maatregelen worden getroffen om overlast te voorkomen. De ganzenrustgebieden zijn bedoeld om de schade aan de omringende landbouwgronden te verminderen. Het Utrechts Landschap werkt actief aan het provinciale ganzenakkoord. Dit houdt in dat de populatie zomerganzen wordt gereduceerd (met name door broeden en het uitkomen van eieren te voorkomen). Hier is de afgelopen jaren door Utrechts Landschap veel tijd en geld ingestoken. E.e.a. staat geformuleerd in het faunabeheerplan 2014-2019 (en haar opvolger).	landbouw
6	Schadeloosstelling van ganzen is een moeilijke procedure, kost veel tijd, wordt 2 keer teruggestuurd, en daarna vergoeding die agrariërs niet voldoende vinden. Kan de schadeloosstelling een makkelijker procedure worden?	Schade als gevolg van ganzen wordt automatisch getaxeerd, daarbuiten moet schade worden gemeld bij BIJ12, welke namens de gezamenlijke provincies de schademeldingen afhandelt. Het faunafonds kan misschien verder helpen bij deze vraag https://utrecht.faunabeheereenheid.com/heeft-u-faunaschade/het-faunafonds/	landbouw
7	Lunenburgerwaard wordt door de jachthavens gezien als gebied met extensieve recreatie, in vergelijking met bijv. Maurik waar intensieve recreatie is. Hoe ziet de provincie dit?	Lunenburgerwaard heeft niet dezelfde recreatie-intensiteit als Maurik. Wat er aan recreatie-intensiteit was toen de N2000 begrenzing erover kwam, mag blijven bestaan maar niet worden uitgebreid zonder de effecten op de natuur te beoordelen (Wet Natuurbescherming).	recreatie
8	Jachthavens vinden dat toerisme ook voor gemeenschappelijk belang is. Hoe ziet de provincie dit?	Natuur en toerisme/recreatie zijn beide voor gemeenschappelijk belang. Beide functies zijn in het gebied aanwezig en zullen naast elkaar blijven bestaan, waarbij rekening moet worden gehouden met de begrenzingen van beide functies. De natuur is begrensd als Natura2000 en NatuurNetwerkNederland. Hier is de Wet Natuurbescherming van toepassing en hier wordt nagegaan in hoeverre openstelling voor wandelen mogelijk is. Recreatie is begrensd als dagrecreatiegebied Gravenbol, de oude rivierarm en de plas Gravenbol zijn vrij toegankelijk voor watersport.	recreatie
9	De combinatie van water en oevers is interessant voor watersporters. De watersporter maken gebruik van de strandjes als aanlegplaats en wensen daar daarom geen beperkingen. Kunnen er zandstrandjes behouden blijven en kan hier kleinschalige recreatie worden gedoogd (voor o.a. watersport en zeillessen)?	Het water en het land zijn allemaal begrensd als Natura2000 gebied met uitzondering van de aanlegsteigers en bebouwing van de jachthavens. Het water blijft vrij toegankelijk voor de boten vanuit de jachthavens. Aanleggen van bootjes kan in de plas Gravenbol, bij de steiger en enkele aanmeerpalen. De oevers tegenover de jachthavens, mogen niet worden gebruikt om aan te meren en niet worden betreden. De oever tegenover de jachthavens wordt ingericht als natuuroever, waarbij de oude oeverbescherming (stenen) in het water wordt geduwd zodat een natuurlijker gradiënt ontstaat (zoals de bestaande strandjes). Tot dusver was er geen handhaving op de toegankelijkheid van de oevers (t.o jachthavens) en het achterliggende land. Daardoor lijkt het dat er nu een beperking komt, terwijl dit er altijd al was. De locatie van het rivierhout is (in overleg met de jachthavens) gekozen, waar boten over het algemeen niet varen.	watersport
10	Worden er aanlegplaatsen gerealiseerd en blijft er voldoende vaardiepte?	Er zijn enkele aanlegplaatsen in de plas van Gravenbol, daar ligt ook de recreatiefunctie op en is in eigendom en beheer van de gemeente Wijk bij Duurstede. Aanleggen van boten op andere plekken langs de rivierarm en het betreden van de oevers is niet toegestaan, omdat dit N2000 gebied is en geen recreatiefunctie heeft. De vaardiepte wordt niet gewijzigd.	watersport
11	Jeugd gaat zijn weg zoeken als alles wordt afgesloten. Zorg ervoor dat ze niet het gevoel krijgen dat alles wordt afgenomen.	Dit is een belangrijk aandachtspunt voor de beheerders en wordt aan hen doorgegeven. Vanuit het project hebben we ons te houden aan de natuuropgave die er ligt.	watersport
12	Zijn de oevers bereikbaar voor zeilers en surfers in geval van een calamiteit?	In geval van een calamiteit kan gebruik worden gemaakt van de oevers.	watersport

13	Welke beperking komt er voor varen (vaarbreedte)? Huidige vaarbreedte is hard nodig voor zeilers, om van oost naar west te kunnen laveren. Worden de oevers moerasig en beperkt dit de vaarbreedte?	In het ontwerp is geen beperking van de vaarruimte in de breedte van de rivierarm. In het voorlopig ontwerp (februari) stond het rivierhout ingetekend in het midden van de rivierarm. Dit is naar het oosten van de rivierarm verplaatst, in het ondiepe deel waar weinig tot niet wordt gevaren. De palenrij die in het voorlopig ontwerp (februari) stond ingetekend, zorgde voor een beperkte versmalling in de vaarbreedte, dit is uit het ontwerp gehaald. De stenen langs de oevers tegenover de jachthavens worden in het water geschoven. De vaardiepte blijft gelijk en misschien dat spontane (lage) beplanting ontstaat langs de oevers.	watersport
14	Kunnen in plas Gravenbol natuurvriendelijke oevers (westelijke oever) komen met rijshout?	De palenrij langs de oever van Gravenbol is uit het ontwerp gehaald, omdat deze niet vergunbaar was. De palenrij was bedoeld om de golfslag van de scheepvaart bij de natuurvriendelijke oevers tegen te gaan en hierdoor een luwe zone te creëren. De plas Gravenbol heeft geen golfslag en daarom is een palenrij daar niet nodig. De plas is in eigendom bij de gemeente Wijk bij Duurstede en heeft de bestemming recreatie, daarom worden hier geen natuurinrichtingsmaatregelen uitgevoerd.	watersport
15	Achterste deel van de rivierarm wordt niet gebruikt voor varen, kan het rivierhout daarheen worden verplaatst?	We kunnen hieraan tegemoetkomen. Het rivierhout wordt in het achterste deel van de rivierarm geplaatst, op die plek wordt weinig gevaren en het komt voor de hondenplas te liggen.	watersport
16	Hoe wordt omgegaan met veiligheid/zichtbaarheid van rivierhout?	Het rivierhout wordt goed zichtbaar aangeduid met bijvoorbeeld een ballenlijn en/of borden. > Veiligheid is een randvoorwaarde bij het ontwerp en vergunningverlening (beheer en onderhoudsplan). > Boom ligt vast op één hoogte, gaat niet drijven.	watersport
17	Een fietspad naar Gravenbol zou zeer veel waarde toevoegen voor de Wijkse gemeenschap. Is dit realiseerbaar?	Zie vraag en antwoord F.	recreatie
18	Kan de recreatieve toegankelijkheid op land worden uitgebreid? Is een wandelpad nabij de jachthavens (westelijk deel) en een wandelroute naar Gravenbol (oostelijk deel) realiseerbaar? Kan er straks worden gestruind in het gebied?	Vanuit de Natura 2000 wetgeving is het gewenst om natuur, waar mogelijk, toegankelijk te maken voor extensieve recreatie (lees: waar hoge natuurwaarden niet worden verstoord). Door een zonering van 'natuur-zonder-recreatie' en 'natuur-met-recreatie' te realiseren, kan een 'wandelroute in het westen' misschien worden vergund (dat wordt onderzocht). De effecten van een 'wandelroute in het westen' wordt getoetst aan bestaande wet- en regelgeving: het effect op de bestaande en toekomstige natuurwaarden worden afgewogen (zoals de beverburcht, dassenburcht, vogel Habitats, enz). Het oostelijk deel van de uiterwaard en de punt van schiereiland Gravenbol blijven rustig om de bestaande en toekomstige natuurwaarden te beschermen. Struinen wordt niet toegestaan. Het realiseren van een wandelroute van de stad naar het dagrecreatieterrein Gravenbol (door de uiterwaard of over de zomerkade) is niet mogelijk en wenselijk vanuit de bestaande en beoogde natuurdoelstellingen in dit gebied. Binnen het dijkversterkingsproject van HDSR (antwoord E) wordt nagegaan in hoeverre het beheerpad van het waterschap onderaan de dijk als wandelroute kan worden vergund en gerealiseerd.	recreatie
19	Welke invulling willen Provincie Utrecht en Utrechts Landschap geven aan de westelijke wandelroute?	De wandelroute die het project in het westen beoogd heeft als beginpunt de parkeerplaats in de stadshaven. Er worden hiervoor geen parkeerplaatsen in de Lunenburgerwaard aangelegd. We verwachten geen intensief gebruik van deze korte route. Het Utrechts Landschap wordt beheerder van de route. Vooralsnog staat het ingetekend met een route onderaan de dijk door de graslanden, met een doorsteek langs de tichelputten door het bos naar het nieuw aan te leggen bosperceel en loopt op de grens tussen bos en grasland terug naar de dijk. Nadere invulling van de bebording, informatie borden over het gebied (en de historie), website, e.d. worden nog uitgewerkt in een beheer- en onderhoudsplan.	recreatie
20	Is het mogelijk om bij de ingang van de wandelroute fietsenrekken te plaatsen?	Dit is een goede suggestie. De wandelroute begint vanaf het parkeerterrein in de Stadshaven. Het zou mooi zijn als daar fietsenrekken (komen te) staan. Met het Utrechts Landschap (beheerder) wordt besproken in hoeverre fietsenrekken zijn gewenst in de uiterwaard en of dit realiseerbaar en beheerbaar zijn.	recreatie
21	Hoe wordt voorkomen dat er langs de Aalswaard wordt geparkeerd door wandelaars en honden bezitters? De bewoners geven aan dat het parkeren rond het oibos, een probleem kan geven. Welke oplossing heeft het project hiervoor?	Om de wandelroute te lopen, kan straks worden geparkeerd in de Stadshaven (oost/wet) of op het Walplantsoen. Dit moet duidelijk worden aangegeven met verwijzingsborden. Hiervoor zal het project met de gemeente zorgdragen. Utrechts Landschap is niet verantwoordelijk voor het parkeergedrag langs de Aalswaard. Als de beheerder het opmerkt zal hij verzoeken om de geparkeerde auto te verplaatsen. We zullen nagaan wie verantwoordelijk is voor handhaving op de andere eigendommen.	recreatie
22	Hoe wordt voorkomen dat het een hondenuitlaatplek wordt? Want de hondenbezitters/uitlaatservices gaan niet naar het hondenuitlaatgebied in het dagrecreatiegebied Gravenbol, omdat voor de toegang van het terrein moet worden betaald.	Met de verschillende eigenaren wordt in de loop van 2020 besproken hoe tot een eenduidige aanpak kan worden gekomen voor het hondenprobleem. Zodat na inrichting van het natuurgebied dit is geregeld.	recreatie
23	Is een fietspad naar Gravenbol door de uiterwaard realiseerbaar?	Dit is niet haalbaar vanuit de Wet Natuurbescherming. Dit is uitgewerkt in een expert judgement in het dijkversterkingsproject WAM. Zie ook antwoord F	recreatie
24	N2000 biedt kansen, maar ook beperkingen.	Het klopt, N2000 biedt kansen en ook beperkingen. Met alle partijen zoeken we naar de beste oplossingen.	natuur

25	Hoe verhoudt het aanbrengen van rivierhout zich tot zwerf- en drijfvuil en dergelijke (doorstroom)?	Het beheer en onderhoud van de graspercelen blijft bij het Utrechts Landschap. De oevers en de elementen in het water blijven in beheer en onderhoud van Rijkswaterstaat. Bij de uitwerking van het plan wordt hiervoor een beheer- en onderhoudsplan opgesteld. Hierin wordt ook aandacht besteed aan het drijfvuil.	algemeen
26	Zorgen de tichelputten dicht bij bebouwing voor meer overlast van muggen en insecten?	Er worden twee tichelputten aangelegd, deze vallen nooit droog, en zijn dus goed bevolkt met predatoren voor muggenlarven. De moerassen die worden aangelegd zijn ondiepe wateren die tijdelijk droog kunnen vallen. In deze moerassen ontbreken in het algemeen natuurlijke vijanden zoals vissen. Hierdoor bestaat dus de kans op moerassteekmuggen. Echter, in het natuurontwerp ligt de beoogde moeraszone op tenminste 350m van de bebouwing aan de andere kant van de rivier (en in de dijkzone). Kortom: met het voorliggende ontwerp voor de natuurontwikkeling worden geen problemen door steekmuggen verwacht.	algemeen
27	Toevoegen van natuurwaarden wordt ook positief gezien i.p.v. verommeling gebied.	Dat is goed om te horen.	algemeen
28	Er zijn meerdere visverenigingen in dit gebied actief en zij hebben afspraken met Gemeente Wijk bij Duurstede en Rijkswaterstaat over de loop- en visrechten. a) Blijven de bestaande loop- en visrechten gewaarborgd in de Lunenburgerwaard? b) Zorgt de natuurontwikkeling voor een beperking van de bereikbaarheid van het viswater over land? c) Zorgt het voor een beperking van de bereikbaarheid over water? d) Is al het water nog bevisbaar (Waterplas Gravenbol, Oude rivierarm, Neder Rijn)? e) Zijn de wateren van de Sandenburgerwaard straks beschikbaar om te vissen?	a) Met de inrichting van het gebied, verandert niets aan de bestaande loop- en visrechten. De rechten blijven bestaan en kunnen niet worden uitgebreid. De oevers zijn in eigendom van Rijkswaterstaat en gemeente Wijk bij Duurstede, zij besluiten over de rechten. Vanuit natuurontwikkeling is er geen reden om de rechten te willen aanpassen. Zeker als de rechten netjes worden nageleefd (alleen betreding van oevers en niet het hele schiereiland Gravenbol) en er geen verstoring en vervuiling plaatsvindt. b) De natuurontwikkeling beperkt niet de bereikbaarheid van looprechten over land. Er kan nog steeds op de parkeerplaats van recreatieterrein Gravenbol en in de stadshaven worden geparkeerd om vervolgens te voet verder te lopen langs het viswater van de plas Gravenbol, Nederrijn en oude rivierarm. Ook de trailerhelling en de 'sluis kom' bij de ingang van Gravenbol blijven bestaan. Het hekwerk rond het hondenuitlaatperceel bij recreatieterrein Gravenbol blijft en is de enige bestaande beperking voor doorgang naar het noorden langs de rivierarm. c) De natuurontwikkeling beperkt een klein deel van de bereikbaarheid over water. Dit rivierhout komt te liggen aan het eind van de oude rivierarm langs de oostelijke oever. Het wordt gemarkeerd met bijvoorbeeld een ballenlijn. Hier kan niet worden gevaren. De rivierarm en in de plas van Gravenbol blijven bevaarbaar. d) Het meeste water is nog bevisbaar. Enige beperking is de locatie waar het rivierhout komt te liggen, dit deel is straks niet meer geschikt om te vissen. De locatie van het rivierhout is aan het einde van de rivierarm, net voor de hondenzwemplas aan de oostelijke oever. e) De Sandenburgerwaard komt niet beschikbaar voor vis- en looprechten.	visrechten
29	Waarom niet meer eco systeembenadering gebaseerd op de rivier als ecosysteem?	De ecosysteembenadering "Smart rivers" onderdeel Nederrijn-Lek is het 1e uitgangspunt geweest. Het 2e uitgangspunt is streven naar een zo groot mogelijke biodiversiteit. Een belangrijke beperking is de lage rivierdynamiek, doordat de Nederrijn een gestuwde rivier is met slechts zeer incidentele inundaties. Hierdoor kan niet 100% gekozen worden voor "procesnatuur", maar is het ontwerp gebaseerd op de geomorfologie en abiotiek van het gebied, de aanwezige en potentiële natuurwaarden en het streven naar de hoogst mogelijke biodiversiteit, waar beperkt gebruik kan worden gemaakt van natuurlijke processen.	natuur
30	Na afplaggen worden de percelen ingezaaid met een geschikt maaimengsel met soorten van de glanshaver-associatie. Waarom geen maaisel uit Ameronger Bovenpolder uitstrooien?	De graslandpercelen die heringericht worden en geen goede zaadbron in de bodem hebben worden ingezaaid met zaad of natuurmaaisel uit een geschikt referentiegebied. Als een mogelijk bron-/ referentiegebied wordt inderdaad gedacht aan de Amerongse Bovenpolder-west.	natuur
31	Wordt rekening gehouden met de aanwezigheid van een dassenburcht in het bosperceel en een beverburcht in de noord-oever van de rivierarm, bij de aanleg van zoom-mantel vegetaties aan het bosperceel ten oosten van de steenfabriek en aan de struweelrand langs de rivierarm?	Ja hiermee wordt rekening gehouden bij ontwerp, vergunning, aanleg en beheer.	natuur
32	Worden de cumulatieve effecten van alle planonderdelen op natuurwaarden helder inzichtelijk gemaakt op basis van gedegen ecologisch onderzoek? Wordt een passende beoordeling voor de gehele Lunenburgerwaard en Gravenbol inclusief dijkzone uitgevoerd?	Voor de reikwijdte van het natuurontwikkelingsproject wordt een natuurtoets uitgevoerd. Andere ontwikkelingen in deze uiterwaard worden daar niet in meegenomen. Reden is dat een natuurtoets voor natuurontwikkeling in N2000 begrenst gebied een ander uitgangspunt is dan een natuurtoets op recreatie/dijkversterking in N2000 gebied.	natuur

33	<p>Het is duidelijk dat dit project enkel gaat over de natuurontwikkeling in de Lunenburgerwaard. Toch willen we meegeven dat deze zaken echter gezamenlijk moeten plaatsvinden en de Provincie dus ook na moet denken over een integrale ontwikkeling, waarbij de ontwikkeling van gebieden samen gaan (Omgevingsvisie van de Provincie; limes, visie rivierfront, Hollandse waterlinie, natuurontwikkeling, enz). We vragen u als bevoegd (bovenliggend) gezag deze integraliteit wel te bewaken.</p>	<p>Provincie Utrecht overziet van uit haar rol van bevoegd gezag het brede pallet aan gebiedsontwikkelingsprojecten. Zij zorgt dat dat raakvlakken met andere ontwikkelingen worden geborgd. De integraliteit van diverse gebiedsontwikkelingen en de daarbij behorende visies, gebiedsprocessen en opgaves in het landelijk gebied worden bewaakt. In het project Lunenburgerwaard is dit ook uitvoerig gebeurt, in de verschillende fases van het project is regelmatig intern teruggekoppeld met de teams die de belangen van cultuurhistorie, recreatie, toerisme, ruimtelijke ordening, water, bodem, natuur en landbouw behartigen. Extern is overlegd met terreinbeheerders, gemeenten, waterschap, Rijkswaterstaat, bewoners en gebruikers. Alle partijen hebben hun bijdrage kunnen leveren en geleverd aan het voorliggende ontwerp. Dat in dit ontwerp niet alle gemeentelijke visies, genoemde wensen/kansen zijn opgenomen, is het gevolg van het langer duren van de uitwerking van deze visies. Wellicht kunnen deze wensen wensen/kansen op een later moment als worden gerealiseerd.</p>	integraliteit
34	<p>Wat gebeurt er aan burgerparticipatie in dit natuurontwikkelingsproject? We vinden het belangrijk dat er aandacht voor de betrokkenen. Niet alleen door avonden te organiseren, maar door daadwerkelijk gebruik te maken van hun kennis en vooral hun ervaringen met de gebruik van het gebied.</p>	<p>Het project kent een communicatieplan waarin omgevingscommunicatie een belangrijk onderdeel is. Het informeren en betrekken van omwonenden en bewoners van de Lunenburgerwaard wordt zorgvuldig en actief opgepakt. Verder hebben we ons als projectteam voorbereid op de Omgevingswet waarin burgerparticipatie wordt gevraagd. Nu hoeft het project daar nog niet aan te voldoen, maar we werken wel zoveel mogelijk in het licht van de Omgevingswet. Volledige participatie was niet mogelijk omdat we een deadline voor KRW hebben te halen (december 2021) en de natuuropgave weinig ruimte biedt om aan mee te ontwerpen. Dus waar mogelijk hebben we de omgeving ruimte geboden om mee te denken over het ontwerp en hebben zij ook invloed gehad op de tot stand komen van het Voorlopig Ontwerp.</p> <p>Het projectteam natuurontwikkeling Lunenburgerwaard heeft op de onderstaande momenten gesproken met betrokkenen uit de omgeving over het natuurontwerp:</p> <p>In december heeft het projectteam een informatiebrief gestuurd naar de omgeving van de Lunenburgerwaard en hebben gesprekken plaatsgevonden met de 2 jachthavens en een bewoner.</p> <p>In januari heeft het projectteam gesprekken gehad met; de agrariërs uit de omgeving van de Lunenburgerwaard, de 3 jachthavens, Vereniging natuur en Milieu Wijk en de bewoners van de uiterwaard.</p> <p>In februari is het ontwerp aangepast naar aanleiding van deze gesprekken.</p> <p>In maart heeft het projectteam gesproken met de wethouders van de gemeente en is de informatieavond (inloop) gehouden voor de hele omgeving van de Lekdijk en Wijk bij Duurstede. Naar aanleiding van de gesprekken, vooral bewoners en jachthavens hebben we het Voorlopig Ontwerp aangepast en de aangepaste versie op de informatieavond laten zien. Op de informatieavond waren ongeveer 100 bezoekers. Veel van de mensen die het projectteam heeft gesproken in de voorbereiding zijn die avond langs gekomen. Op de</p> <p>Het projectteam heeft de omgeving ruimte geboden om via een informele reactieronde hun vragen en opmerkingen op het Voorlopig Ontwerp door te geven. De reactietermijn was van 9 maart (informatieavond) tot 31 maart (dit is incl. de verlenging die we hebben aangeboden vanwege de huidige ontwikkelingen rondom het Coronovirus).</p> <p>Op basis van alle reacties heeft het projectteam een Vraag&Antwoord notitie opgesteld en deze wordt zo mogelijk op 10 april verzonden naar alle mensen die een reactie of vraag hebben gestuurd. Het projectteam heeft de intentie om een aantal reacties nog persoonlijk na te bellen in de week van 14 april.</p> <p>april: Het Definitief Ontwerp met raming en detail tekeningen wordt opgesteld (indien nodig wordt contact opgenomen met betrokken partijen).</p> <p>eind april: Bijwerken van de website provincie met info over DO en planning.</p> <p>april/mei: Het Beheer- en Onderhoudsplan wordt uitgewerkt en zo nodig besproken met de omgeving. Ook worden de vergunningaanvragen voorbereid.</p> <p>eind mei: Herzien van de vogelvlucht tekening en op website plaatsen.</p> <p>eind mei: Digitale informatiebrief over het de planning en inspraakmomenten.</p> <p>Juni: Bestuurders van de samenwerkende partijen bespreken het DO en stellen het vast.</p> <p>eind juni: Informatiebijeenkomst ter voorbereiding op de vergunningsprocedure.</p> <p>juli/sept: start vergunningprocedure</p>	participatie

